

1. Referentie

Referentie	Van Assche, V. (2003). <i>Jeugdwerkers als missionarissen van de moderniteit. Een sociologische analyse van het jeugdwerk vanuit een controleperspectief</i> . Onuitgegeven doctoraatsthesis, UA, Departement Politieke en Sociale Wetenschappen.
Taal	Nederlands
ISBN	/
Publicatievorm	Doctoraatsthesis

2. Abstract

Het onderzoek bestudeert processen van sociale controle ten aanzien van jongeren, met specifieke aandacht voor maatschappelijk kwetsbare jongeren. Men onderzoekt hoe binnen onze hedendaagse samenleving op het domein van de vrije tijd met focus op het jeugdwerk als specifieke vorm van georganiseerde vrijetijdsbesteding deze processen van sociale controle ten aanzien van jongeren functioneren en hoe deze geëvolueerd zijn.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Vrije tijd
Trefwoord(en)	Jeugdwerkinitiatieven, maatschappelijk kwetsbare jongeren, sociaal beleid inzake bijzondere groepen sociale controle, sociologie van de jeugdgroepen

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Veerle Van Assche Departement Politieke Wetenschappen Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen UA Prinsstraat 13 2000 Antwerpen Tel: 03/ 220 43 05 Fax: 03/ 220 43 01 http://www.ua.ac.be/main.asp?c=*PSW

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Op welke manier wordt in onze hedendaagse samenleving de sociale controlefunctie vervuld? Welke concrete methodes en strategieën van controle worden er gehanteerd en in hoeverre deden zich op dit terrein verschuivingen voor? In hoeverre en op welke manier zijn jongeren binnen het jeugdwerk voorwerp van sociale controle? Welke concrete methodes en strategieën van controle worden er gehanteerd en in hoeverre deden zich op dit terrein verschuivingen voor? In hoeverre en op welke manier zijn maatschappelijk kwetsbare jongeren binnen het jeugdwerk het voorwerp van controle? In hoeverre verloopt normering ten aanzien van deze groep anders dan normering ten aanzien van zogenaamde 'mainstreamjongeren'?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeksmethode	Kwalitatief onderzoek, documentanalyse van geschreven materiaal (primaire en secundaire tekstbronnen), analyse van diepte-interviews (interview met vaste vragen en wisselende volgorde en vragen met open antwoordmogelijkheden)
Onderzochte groep	Jeugdwerkers werkzaam binnen Chiro, VVKSM (enkel Chiro-en Scoutsgroepen in een stedelijke omgeving en die in dezelfde of nabije buurt werkzaam zijn als een Werking voor Kansarme Jeugd of WKJ) en jeugdwerkers werkzaam binnen WKJ verspreid over het hele Vlaamse gewest en die rechtstreeks met jongeren van vijftien jaar of ouder werken.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Sociale controle in de samenleving	Volgens M. Foucault brak er ten tijde van de industrialisatie een nieuw model van sociale controle-uitoefening door. Tal van auteurs kunnen aantonen dat dit nieuwe model van controle-uitoefening zich in de loop van de 18 ^e en 19 ^e eeuw effectief verspreidde over tal van sectoren in de samenleving. In de laatmoderne samenleving deden zich verschuivingen voor. Deze worden samengevat als een vorm van flexibilisering van de sociale-controleuitoefening. Vanuit het civiliseringsperspectief van Elias kan deze flexibilisering van de normering geduid en geplaatst worden in het complexer worden van de samenleving en de daarmee verbonden grotere gerichtheid op interiorisering van dwang. Verder zou die flexibilisering samenhangen met het proces van informalisering dat zich in onze samenleving aftekent. Hypothese: het balanceren tussen en het combineren van zogenaamd Foucauldiaanse technieken met nieuwe, meer flexibele normeringstechnieken is kenmerkend voor de laatmoderne samenleving
Sociale controle binnen het jeugdwerk	In het jeugdwerk voor 1960 stond opvoeding tot zelfbeheerst gedrag centraal. Volgens het civiliseringsdenken van Elias nam door de industrialisering en de daarmee verbonden processen van differentiatie de afhankelijkheid tussen mensen toe. Dit had tot gevolg dat een hogere graad van zelfdwang vereist was, wilde men zich zonder problemen bewegen in deze complexere samenleving. In het jeugdwerk werd een instrument gevonden om die opvoeding tot meer zelfdwang te verwezenlijken. Mettertijd verschoof het accent naar opvoeding tot zelfreflexiviteit. De dominante verklaring is dat deze veranderingen samenhangen met de vergrote tolerantie in onze samenleving ten aanzien van de jeugd. Die toegenomen tolerantie zou zich bij uitstek manifesteren binnen het jeugdbewegingsveld. In het jeugdwerk na 1960 signaleren we de opkomst van meer flexibele normeringstechnieken. Die tendens tot flexibilisering zou samenhangen met het groter vertrouwen dat hedendaagse jeugdwerkers stellen in het spontane normeringproces binnen de jeugdbewegingsruimte. Die tendens tot flexibilisering zou ook samenhangen met het groter belang dat er vandaag gehecht wordt aan de ventiefunctie die het jeugdwerk vervult.
Sociale controle bij maatschappelijk kwetsbare jongeren	Binnen het jeugdwerk met maatschappelijk kwetsbare jeugd, net zoals binnen het reguliere jeugdwerk, wordt een zekere 'methodische flexibiliteit' aan de dag gelegd. Het gaat echter om een andersoortige flexibiliteit dan deze die in het reguliere jeugdwerk wordt gehanteerd. Binnen het reguliere jeugdwerk hangt de tendens tot flexibilisering samen met het groter vertrouwen dat er wordt gelegd in het spontane proces binnen de jeugdbewegingsruimte. Binnen het jeugdwerk met maatschappelijk kwetsbare jeugd is het vertrouwen in het spontane normeringproces binnen de jeugdwerkrimte duidelijk kleiner. Dat men toch eerder flexibel tracht op te treden is vooral strategisch. Men hoopt dat men, door enige flexibiliteit aan de dag te leggen, meer zal bereiken met deze jongeren dan wanneer men hen zou dwingen tot functioneren binnen al te strakke kaders.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

Van Assche, V. (1998). De eigenheid van het jeugdwerk met maatschappelijk achtergestelde jongeren. *Nieuws uit de Marge*, 12, (3), 13.

Van Assche, V., Hermans, G., & Lauwers, J. (1998). *Jeugdwerk met maatschappelijk achtergestelde jongeren: tussen zorg en vrije tijd?* Antwerpen: UA/PSW.

Van Assche, V. & Hermans, G. (1999). Werken met 'probleemjongeren'. *Alert*, 25, (4), 49-60.

Van Assche, V., Hermans, G. & Lauwers, J. (2000). Omgaan met grenzen. Jeugdwerkers en opvoeders aan het woord. *Welwijs*, 11, (3), 31-37.

9. Beleidsaanbevelingen

Nee

10. Samenvatting

Het proefschrift vertrekt van de sociale-controletheorie van M. Foucault om processen van sociale controle te analyseren. Hierbij wordt getracht een antwoord te formuleren op de vraag hoe in onze hedendaagse samenleving de sociale-controlefunctie wordt vervuld en in hoeverre zich op dit terrein verschuivingen voordeden. Het model van controle-uitoefening, zoals geformuleerd door M. Foucault, verspreidde zich in de loop van de 18^e en 19^e eeuw in de samenleving, maar in de laatmoderne samenleving deden er zich fundamentele verschuivingen voor. Deze worden samengevat als een vorm van flexibilisering van de sociale-controleuitoefening. In het onderzoek wordt dit theoretisch kader geconfronteerd met processen van sociale controle ten aanzien van jongeren als onderzoeksobject en met processen van sociale-controle in het vrijetijdsveld met focus op het jeugdwerk als onderzoeksdomein. Hieruit constateert men in het hedendaagse jeugdwerk een evolutie van een zogenaamd Foucauldiaans controlemodel in de richting van een flexibilisering van de normering. Specifieke aandacht gaat uit naar normeringprocessen ten aanzien van maatschappelijk kwetsbare jongeren. Binnen het hedendaagse reguliere jeugdwerk is er sprake van een tendens tot flexibilisering. Diezelfde tendens is ook merkbaar in het jeugdwerk met maatschappelijk kwetsbare jongeren. De flexibiliteit en subtiliteit die binnen dit type jeugdwerk aan de dag gelegd wordt is evenwel van een andere aard dan die binnen het reguliere jeugdwerk.